

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO,
OSNOVNO I SREDNJE
OBRAZOVANJE

***Modularni nastavni planovi i programi u
srednjem stručnom obrazovanju u
Bosni i Hercegovini u periodu 2010-2016. godine***

**Odjeljenje za srednje stručno obrazovanje,
obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje
i Odjsek za VETIS**

Banjaluka, 2017.

S A D R Ž A J

Praćenje primjene modularnih nastavnih planova i programa	2
Razvoj modularnih nastavnih planova i programa	3
Implementacija modularnih nastavnih planova i programa	10
Unsko-sanski kanton	12
Posavski kanton	14
Tuzlanski kanton	16
Zeničko-dobojski kanton	18
Bosansko-podrinjski kanton	20
Srednjobosanski kanton	22
Hercegovačko-neretvanski kanton	23
Zapadnohercegovački kanton	25
Kanton Sarajevo	27
Kanton 10	29

Gramatički izrazi u ovom tekstu upotrebljeni su u jednom rodu i označavaju lica i muškog i ženskog pola.

Praćenje primjene modularnih nastavnih planova i programa

Agencija za predškolsko osnovno i srednje obrazovanje (APOSO) je prvi izvještaj o primjeni nastavnih planova i programa (NPP) za srednje stručno obrazovanje u Bosni i Hercegovini pripremila za 2010/2011. školsku godinu. Podaci su prikupljeni od entitetskih/kantonalnih ministarstava obrazovanja i korišćeni su podaci iz godišnjih programa rada škola. Prikupljeni su i obrađeni podaci za 194 od 211 srednjih stručnih i mješovitih škola (obuhvaćenost 92 %). Nije se moglo računati na potpunu pouzdanost podataka zbog različitog pristupa u zahtjevima za podacima i neujednačenom načinu organizovanja podataka u godišnjim programima rada škola kao i u obrađenim podacima ministarstava. Ti podaci su objavljeni u publikaciji *Implementacija nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini*.

Po modelu i metodologiji Agencije, u okviru EU VET 4 projekta, tokom 2012. godine su još jednom prikupljeni i obrađeni kompletne podatke za 2010/2011. školsku godinu (objavljeno u *Izvještaju o primjeni nastavnih planova i programa u srednjim stručnim i tehničkim školama u Bosni i Hercegovini u školskoj 2010/2011. godini sa preporukama i akcionim planom za uvođenje modularnih NPP- a u sve stručne i tehničke škole u Bosni i Hercegovini*). Podaci EU VET 4 projekta su korišćeni u ovom izvještaju.

Od 2011/12. školske godine Agencija (Odjeljenje za SSO, obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje i Odsjek za VETIS) prikuplja podatke putem svog VET informacionog sistema. Treba naglasiti da nikada nisu prikupljeni podaci za cijelokupnu Bosnu i Hercegovinu, odnosno, iz svih entiteta i kantona. Na primjer, za 2014/15. školsku godinu prikupljeni su i obrađeni podaci za 115 škola (obuhvaćenost škola je 55 %).

Ovaj izvještaj je urađen na osnovu prikupljenih podataka za šestogodišnji period, od 2010/11. do 2015/16. školske godine a za one kantone za koje Agencija ne raspolaže podacima za 2015/16. obrađen je petogodišnji period. Agencija je uspjela da prikupi podatke za svih šest godina posmatranog perioda za Unsko-sanski kanton, Posavski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton, Zapadnohercegovački kanton, Kanton 10 i Brčko distrikt. Treba istaći da za neke kantone nisu kompletni podaci za pojedine godine, odnosno, nisu obuhvaćene sve škole. Nisu prikupljeni podaci za četiri godine za Republiku Srpsku, tri godine za Srednjobosanski kanton a za Zeničko-dobojski kanton nedostaju podaci za dve školske godine. Za krajnju godinu posmatranog perioda (2015/2016.), nedostaju podaci za Republiku Srpsku, Tuzlanski kanton i Kanton Sarajevo. Izvještaj je prvenstveno usmjeren na podatke o modularnim nastavnim planovima i programima. Pored toga, obrađeni su i drugi podaci značajni za oblast srednjeg stručnog obrazovanja.

Raspoloživi podaci za ovaj izvještaj, iako u nekim segmentima nepotpuni, omogućavaju da se prikažu i sagledaju kretanja i promjene u razvoju i primjeni modularnih NPP u Bosni i Hercegovini.

Cilj ovog izveštaja je da pruži podatke i osnovu za dalju analizu i planiranje unapređenja primjene modularnih nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini.

Razvoj modularnih nastavnih planova i programa

Reformisanje srednjeg stručnog obrazovanja i uvođenje modularnih nastavnih planova i programa započelo je u Bosni i Hercegovini 1998. godine. U periodu 1998-2013. godine, kroz nekoliko projekata, razvijani su i implementirani modularni NPP za 77 zanimanja (PHARE program, PHARE VET Bridging projekat, EU VET 1-4, GTZ).

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske je, oslanjajući se na metodologiju projekta EU VET, u periodu 2004-08. godine, vlastitim kadrovima i sredstvima razvijalo i implementiralo modularne nastavne planove i programe za 94 zanimanja iz Klasifikacije zanimanja. Pored ovih, razvijeno je ili je u toku izrada i implementacija modularnih NPP za još 10 zanimanja. Tokom 2014. godine, u okviru modernizacije NPP za osnovno i srednje obrazovanje formirane su radne grupe za sve porodice zanimanja koje su radile na modernizaciji modularnih NPP u srednjem stručnom obrazovanju i obuci.

Poljoprivreda i prerada hrane je bila prva porodica zanimanja za koju su u okviru projekta EU VET 1 (2002-04.) razvijeni modularni NPP. Projekat EU VET 4 (2011-13.) je ponovo bio usmjeren na ovu porodicu zanimanja. Razvijeni su standardi zanimanja za 10 zanimanja iz porodice poljoprivreda i prerada hrane a potom je urađena revizija modularnih NPP i usklađivanje sa standardima. Oba projekta su uključivala sva ministarstva obrazovanja i sve poljoprivredne škole iz Bosne i Hercegovine.

U oblasti poljoprivrede i prerade hrane je najveća zastupljenost modularnih NPP. Prema podacima za 20011/12. godinu, od 7589 učenika koji su se obrazovali za zanimanja u oblasti poljoprivrede i prerade hrane, samo 592 se obrazovalo po tradicionalnim NPP. Zastupljenost modularnih NPP je 92 %.

Pored Republike Srpske , ministarstva obrazovanja kantona i Odjeljenje za obrazovanje Brčko distrikta su radila na prilagođavanju postojećih ili razvoju novih modularnih NPP. Agencija raspolaže podacima o primjeni takvih modularnih NPP za 51 zanimanje. Najviše se radilo na razvoju i primjeni modularnih NPP za zanimanja iz porodica elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala a potom i ugostiteljstvo i turizam.

Prema podacima kojima raspolaže APOSO, do 2016. godine, razvijeni su modularni NPP za 119 zanimanja (kvalifikacija).

Za 5 zanimanja iz postojeće Klasifikacije zanimanja nigdje u BiH nisu razvijeni modularni NPP (brodovoda, dimnjačar, graditelj i restaurator muzičkih instrumenata, časovničar, zlatar-draguljar). Razvijeni su i primjenjuju se modularni NPP za 24 zanimanja koja nisu u Klasifikaciji zanimanja. Ta nova zanimanja su u 7 porodica zanimanja a najviše ih je u oblasti elektrotehnike i mašinsva i obrade metala (po 5 zanimanja).

Pregled razvoja modularnih nastavnih planova i programa dat je u tabeli 1.

Tabela 1. Razvoj modularnih nastavnih planova i programa

Naziv zanimanja po klasifikaciji zanimanja u BiH	Naziv zanimanja za koja su razvijeni modularni NPP	Program razvoja NPP	Razvoj NPP u RS	Revizija, prilagođavanje ili novi razvoj modularnih NPP
1 Poljoprivreda i prerada hrane				
Poljoprivredni tehničar	Poljoprivredni tehničar	EU VET 1	RS	EU VET 4
Veterinarski tehničar	Veterinarski tehničar	EU VET 1	RS	EU VET 4
Prehrambeni tehničar	Prehrambeni tehničar	EU VET 1	RS	EU VET 4
Cvjećar-vrtlar	Cvjećar-vrtlar	EU VET 1	RS	EU VET 4
Farmer	Farmer	EU VET 1	RS	EU VET 4
Mesar	Mesar	EU VET 1	RS	EU VET 4
Voćar-vinogradar-vinar	Voćar-vinogradar-vinar	EU VET 1	RS	EU VET 4
Pekar	Pekar	Phare VET	RS	EU VET 4
Prehrambeni prerađivač	Prehrambeni prerađivač	EU VET 1	RS	EU VET 4
Prerađivač mlijeka	Prerađivač mlijeka	EU VET 1	RS	EU VET 4
10	10	10	10	10
2 Šumarstvo i obrada drveta				
Šumarski tehničar	Šumarski tehničar	EU VET 2	RS	
Tehničar za obradu drveta	Tehničar za obradu drveta	GTZ	RS	KS
Šumar	Šumar/lugar	EU VET 2	RS	
Rasadničar	Rasadničar	EU VET 2	RS	
Proizvođač primarnih proizvoda od drveta	Proizvođač primarnih proizvoda od drveta	GTZ	RS	
Stolar	Stolar	Phare VET	RS	KS
Tapetar-dekorater	Tapetar-dekorater	GTZ	RS	KS
	Tehničar hortikulture	EU VET 2		
	Ekološki tehničar	EU VET 2		
7	9	9	7	3

3 Geologija, rudarstvo i metalurgija				
Rudarski tehničar	Rudarski tehničar		RS	
Metalurški tehničar	Metalurški tehničar		RS	
Geološki tehničar	Geološki tehničar	EU VET 3	RS	
Rudar	Rudar	EU VET 3	RS	
Rukovalac rudarskom mehanizacijom	Rukovalac rudarskom mehanizacijom		RS	
Valjaoničar	Valjaoničar		RS	
Metalurg	Metalurg		RS	
Mehaničar rudarskih mašina	Mehaničar rudarskih mašina		RS	
Geobušač	Geobušač		RS	
Oplemenjivač mineralnih sirovina	Oplemenjivač mineralnih sirovina		RS	
10	10	2	10	
4 Mašinstvo i obrada metala				
Mašinski tehničar	Mašinski tehničar	GTZ	RS	BD
Auto-mehaničar	Auto-mehaničar	GTZ	RS	BD, ZDK
Bravar	Bravar	GTZ	RS	BD
Varilac	Varilac	GTZ	RS	
Instalater	Instalater	GTZ	RS	BD, HNK, ZDK
Limar	Limar	GTZ	RS	
Monter	Monter	GTZ	RS	
Mehaničar	Mehaničar	GTZ	RS	
Metalobrusač	Metalobrusač	GTZ	RS	
Obrađivač metala rezanjem	Obrađivač metala rezanjem	GTZ	RS	BD, ZDK
Kovač	Kovač	GTZ	RS	
Precizni mehaničar	Precizni mehaničar	GTZ	RS	
	Mehaničar grejne i rashladne tehnike		RS	
	Mašinski tehničar za kompjutersko konstruisanje		RS	
	Mašinski tehničar za motore i motorna vozila		RS	

	Operater na CNC mašinama			HNK
	Zavarivač			ZDK
12	17	12	15	7

5 Elektrotehnika

Tehničar elektroenergetike	Tehničar elektroenergetike	GTZ	RS	BD, TK, USK
Elektrotehničar elektronike	Elektrotehničar elektronike	GTZ	RS	BD
Elektrotehničar računarstva	Elektrotehničar računarstva	GTZ	RS	BD, TK, ZDK
Tehničar za mehatroniku	Tehničar za mehatroniku	GTZ	RS	BD, HNK, KS, TK, USK, ZDK
Električar	Električar	Phare VET	RS	BD, TK
Elektroničar	Elektroničar	GTZ	RS	
Električar telekomunikacija	Električar telekomunikacija	GTZ	RS	KS, TK
Autoelektričar	Autoelektričar	GTZ	RS	BD, TK
	Tehničar telekomunikacija		RS	
	Elektrotehničar			BD
	Tehničar mehatronike vozila			HNK
	Tehničar računarstva			TK, USK
	Tehničar elektronike			TK
8	13	8	9	11

6 Hemija, nemetali i grafičarstvo

Hemski tehničar	Hemski tehničar	EU VET 3	RS	
Grafički tehničar	Grafički tehničar	EU VET 3	RS	
Tehničar u industriji nemetala	Tehničar u industriji nemetala		RS	
Pirotehničar	Pirotehničar		RS	
Hemski operater	Hemski operater		RS	
5	5	2	5	

7 Tekstilstvo i kožarstvo

Tekstilni tehničar	Tekstilni tehničar	EU VET 3	RS	BD
--------------------	--------------------	----------	----	----

Kožarski tehničar	Kožarski tehničar		RS	
Krojač	Krojač	Phare VET	RS	TK
Tekstilac	Tekstilac		RS	
Obućar	Obućar	EU VET 3	RS	
Galanterist	Galanterist		RS	
Kožar	Kožar		RS	
7	7	3	7	2

8 Geodezija i građevinarstvo

Građevinarski tehničar	Građevinarski tehničar	EU VET 2	RS	BD, HNK
Geodetski tehničar	Geodetski tehničar	EU VET 2	RS	HNK
Zidar (moler, keramičar, fasader)	Zidar (moler, keramičar, fasader)	EU VET 2	RS	HNK
Izolater – asfalter	Izolater – asfalter	EU VET 2	RS	
Armirač - betonirac	Armirač - betonirac	EU VET 2	RS	
Tesar – polagač obloga	Tesar – polagač obloga	EU VET 2	RS	
Kamenorezac	Kamenorezac	EU VET 2	RS	
	Arhitektonski tehničar	EU VET 2	RS	
	Keramičar teracer	EU VET 2		
	Monter suhe gradnje	EU VET 2		
7	10	11	9	3

9 Saobraćaj

Tehničar drumskog saobraćaja	Tehničar drumskog saobraćaja	EU VET 3	RS	BD
Vazduhoplovni tehničar	Vazduhoplovni tehničar		RS	
Tehničar PTT saobraćaja	Tehničar PTT saobraćaja	EU VET 3	RS	
Tehničar vodnog saobraćaja	Tehničar vodnog saobraćaja		RS	
Tehničar željezničkog saobraćaja	Tehničar željezničkog saobraćaja		RS	HNK
Vozač motornih vozila	Vozač motornih vozila	EU VET 3	RS	BD
Rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina	Rukovalac građevinskih i pretovarnih mašina		RS	
PTT manipulant	PTT manipulant		RS	

Brodovođa				
Manipulant u željezničkom saobraćaju	Manipulant u željezničkom saobraćaju		RS	
	Tehničar logistike i špedicije		RS	HNK
10	10	3	10	4

10 Ugostiteljstvo i turizam

Ugostiteljsko kulinarski tehničar	Ugostiteljsko kulinarski tehničar	EU VET 2	RS	BD
Turistički tehničar	Turistički tehničar	EU VET 2	RS	BD
Konobar	Konobar	EU VET 2	RS	BD
Kuhar	Kuhar	Phare VET	RS	BD
Poslastičar	Poslastičar	EU VET 2	RS	
	Ugostiteljski tehničar		RS	
	Kulinarski tehničar		RS	
	Konobar tehnolog			KS
	Kuhar tehnolog			KS
	Poslastičar tehnolog			KS
5	10	5	7	7

11 Ekonomija, pravo, administracija i trgovina

Ekonomski tehničar	Ekonomski tehničar		RS	BD
Poslovno – pravni tehničar	Poslovno – pravni tehničar	Phare VET	RS	BD
Trgovački tehničar	Trgovački tehničar		RS	BD
Trgovac	Trgovac	EU VET 2	RS	BD
Poslovni sekretar/tajnik	Poslovni sekretar/tajnik	EU VET 2	RS	
	Ekonomski tehničar finansijsko računovodstveni smjer	EU VET 2		
	Ekonomski tehničar komercijalni smjer	EU VET 2		
	Bankarski tehničar		RS	
5	8	5	6	4

12 Zdravstvo				
Medicinski tehničar	Medicinski tehničar	EU VET 3	RS	
Fizioterapski tehničar	Fizioterapski tehničar	EU VET 3	RS	
Farmaceutski tehničar	Farmaceutski tehničar	EU VET 3	RS	
Zubno-stomatološki tehničar	Zubno-stomatološki tehničar		RS	
Laboratorijsko - sanitarni tehničar	Laboratorijsko - sanitarni tehničar	EU VET 3	RS	
Akušersko – ginekološki tehničar	Akušersko – ginekološki tehničar		RS	
6	6	4	6	
13 Ostale djelatnosti				
Ekološki tehničar	Ekološki tehničar	EU VET 3		
Kozmetički tehničar	Kozmetički tehničar	EU VET 3	RS	
Frizer	Frizer	EU VET 3	RS	
Dimnjačar				
Graditelj i restaurator muzičkih instrumenata				
Časovničar				
Fotograf	Fotograf		RS	
Zlatar – draguljar				
8	4	3	3	
100	119	77	104	51

**Implementacija modularnih nastavnih planova i programa
u periodu od 2010/11. do 2015/16. školske godine**

Tabela 2. Primjena nastavnih planova i programa po broju zanimanja

NPP	Broj zanimanja					
	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
UNSKO-SANSKI KANTON						
Modularni NPP	24	24	27	27	28	30
Tradicionalni NPP	44	40	66	60	58	56
Primjena dva NPP	9	3	16	15	15	8
Ukupno zanimanja	59	61	77	72	71	78
POSAVSKI KANTON						
Modularni NPP	9	9	8	8	10	12
Tradicionalni NPP	14	8	14	14	12	6
Primjena dva NPP	2		3	3	3	1
Ukupno zanimanja	21	17	19	19	19	17
TUZLANSKI KANTON						
Modularni NPP	47	38	46	45	46	
Tradicionalni NPP	53	45	84	81	64	
Primjena dva NPP	4	9	36	32	21	
Ukupno zanimanja	96	74	94	94	89	
ZENIČKO-DOBOSKI KANTON						
Modularni NPP	28	30			31	31
Tradicionalni NPP	78	76			63	59
Primjena dva NPP	19	32			18	12
Ukupno zanimanja	87	74			76	78
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON						
Modularni NPP	5	6	7	7	7	6
Tradicionalni NPP	22	14	23	23	25	25
Primjena dva NPP						1
Ukupno zanimanja	27	20	30	30	32	30
SREDNJOBOSANSKI KANTON						
Modularni NPP	4	7				1
Tradicionalni NPP	83	71				81
Primjena dva NPP	14	25				17
Ukupno zanimanja	73	61				65

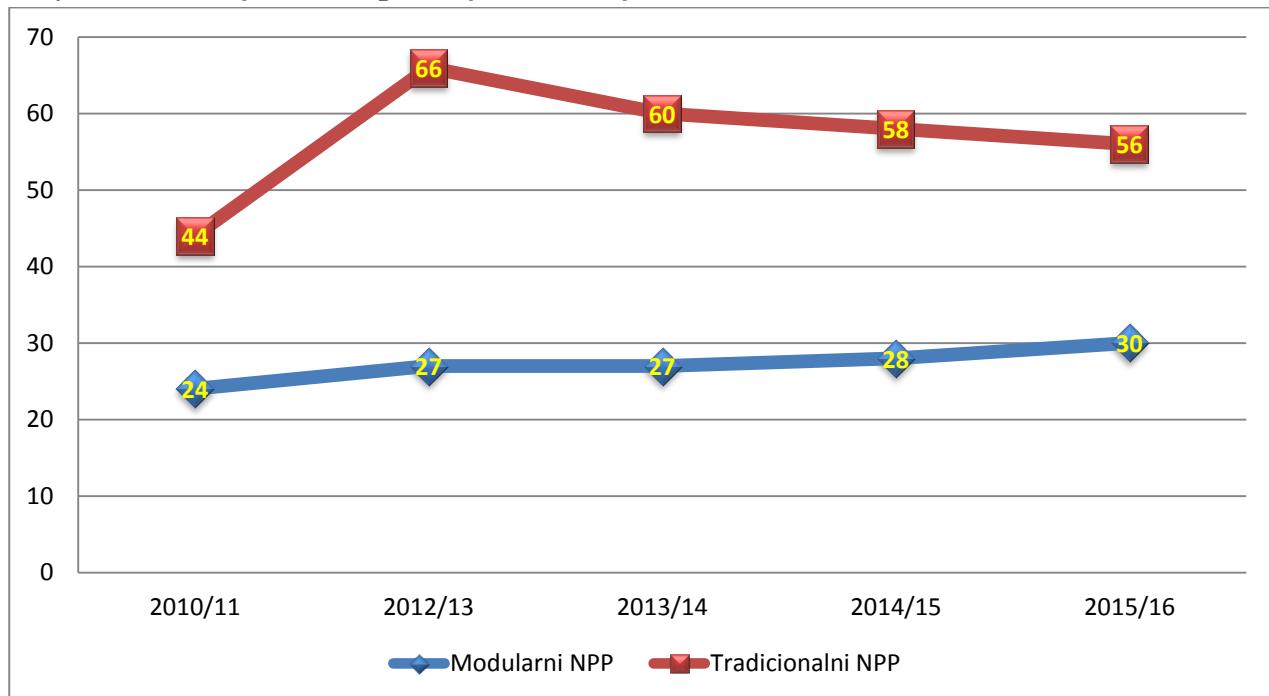
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON						
Modularni NPP	10	11	15	16	13	11
Tradicionalni NPP	80	70	90	85	77	63
Primjena dva NPP	15	21	31	31	23	6
Ukupno zanimanja	75	60	74	70	67	68
ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON						
Modularni NPP	3	3	1	1	2	2
Tradicionalni NPP	19	13	18	18	20	19
Primjena dva NPP		1			1	1
Ukupno zanimanja	22	15	19	19	21	20
KANTON SARAJEVO						
Modularni NPP	40	36	39	39	32	
Tradicionalni NPP	63	44	76	76	80	
Primjena dva NPP	9	9	12	12	13	
Ukupno zanimanja	94	71	103	103	99	
KANTON 10						
Modularni NPP	4		4	4		4
Tradicionalni NPP	23	20	26	26	19	26
Primjena dva NPP	4		3	3		2
Ukupno zanimanja	23	20	27	27	19	28
REPUBLIKA SRPSKA						
Modularni NPP	79	73				
Tradicionalni NPP		3				
Primjena dva NPP						
Ukupno zanimanja	79	76				
DISTRIKT BRČKO						
Modularni NPP	33	35	35	35	35	36
Tradicionalni NPP	1					
Primjena dva NPP						
Ukupno zanimanja	34	35	35	35	35	36

*Sivom bojom označeni su polja za godine u kojima nedostaju ili su nepotpuni podaci

Unsko-sanski kanton

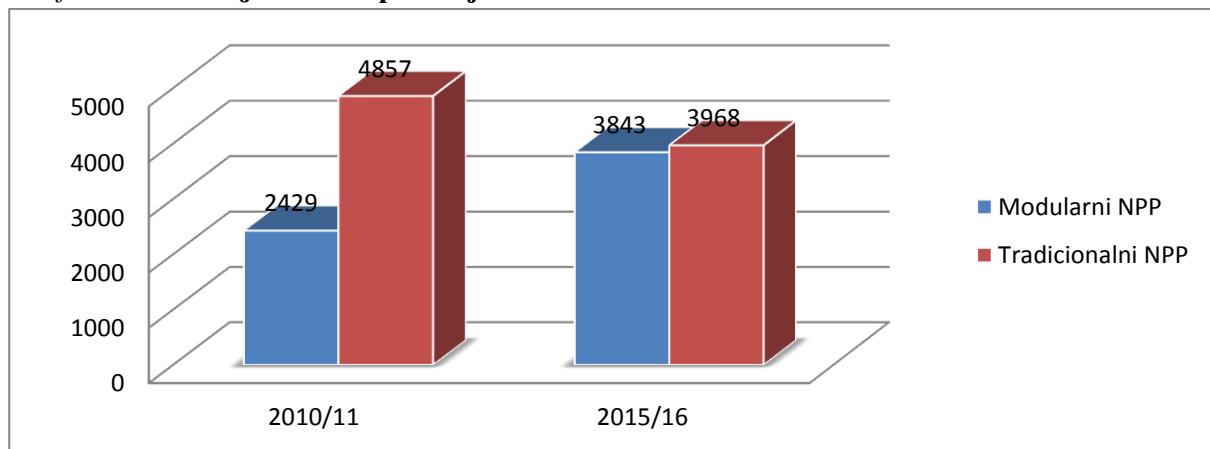
U srednjem stručnom obrazovanju Unsko-sanskog kantona, u posmatranom periodu, nije došlo do značajnije promjene u primjeni modularnih nastavnih planova i programa. Školske 2010/11. za 24 zanimanja su primjenjivani modularni NPP a 2015/16. došlo se do 30 zanimanja. Tokom ovog perioda, broj zanimanja koja se školjuju po tradicionalnim NPP je duplo veći. Podaci su dati u grafikonu 1 (nisu uvršteni podaci za 2011/12. koji su nepotpuni jer nisu prikupljeni podaci za sve škole).

Grafikon 1. Primjena NPP po broju zanimanja u Unsko-sanskom kantonu

Slika je nešto drugačija kada se primjena modularnih NPP posmatra prema broju učenika. Školske 2010/11. po modularnim NPP se školovalo 2429 učenika ili 33 %, a 2015/16. obuhvaćeno je 3843 učenika ili 49 % od ukupno 7811 učenika (grafikon 2).

Grafikon 2. Primjena NPP po broju učenika u Unsko-sanskom kantonu

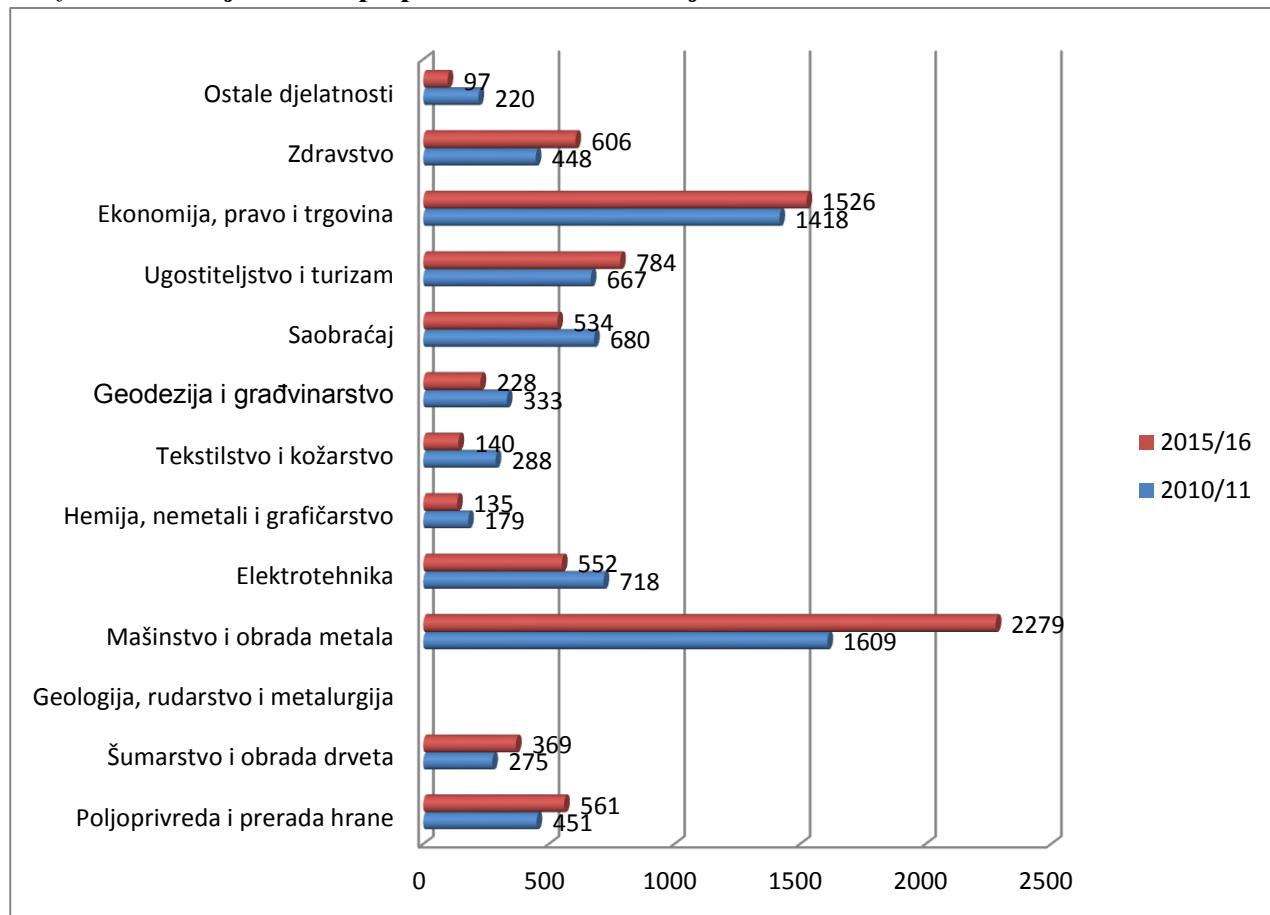
Podaci za 2015/16. pokazuju da su modularni NPP zastupljeni u 11 od ukupno 14 stručnih i tehničkih škola. U tri škole zastupljeni su samo tradicionalni NPP. Takođe, tri škole u potpunosti implementiraju modularne NPP i svi učenici se školuju po tim nastavnim planovima i programima.

Modularni NPP se u potpunosti primjenjuju za struku geodezija i građevinarstvo a u poljoprivredi i preradi hrane samo jedno zanimanje u jednoj školi je po tradicionalnim NPP. Nasuprot tome, u oblasti mašinstva i obrade metala, zdravstva i saobraćaja u primjeni su samo tradicionalni NPP. U svim ostalim porodicama zanimanja zastupljeni su i modularni i tradicionalni NPP.

Treba istaći da su Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta i Pedagoški zavod USK, nizom aktivnosti promovisali i podsticali implementaciju modularnih NPP (priprema škola, obuke za nastavnike). Međutim, podaci pokazuju da to nije dovelo do očekivanih promjena.

Zastupljene su sve porodice zanimanja osim geologije, rudarstva i metalurgije i u školskoj 2015/16. učenici se školju za 78 zanimanja. Za Unsko-sanski kanton je specifično da je najveći broj učenika 2010/11. bio u zanimanjima u struci mašinstvo i obrada metala a da se taj broj, do 2016. godine značajno uvećao. Školske 2010/11. zanimanjima iz porodice mašinstvo i obrada metala je bilo obuhvaćeno 22 % a 2015/16. za ova zanimanja se opredijelilo 29 % učenika od ukupnog broja učenika u srednjem stručnom obrazovanju. Posle mašinstva, najveći broj učenika se školuje u oblasti ekonomije, prava, administracije i trgovine (podaci u grafikonu 3).

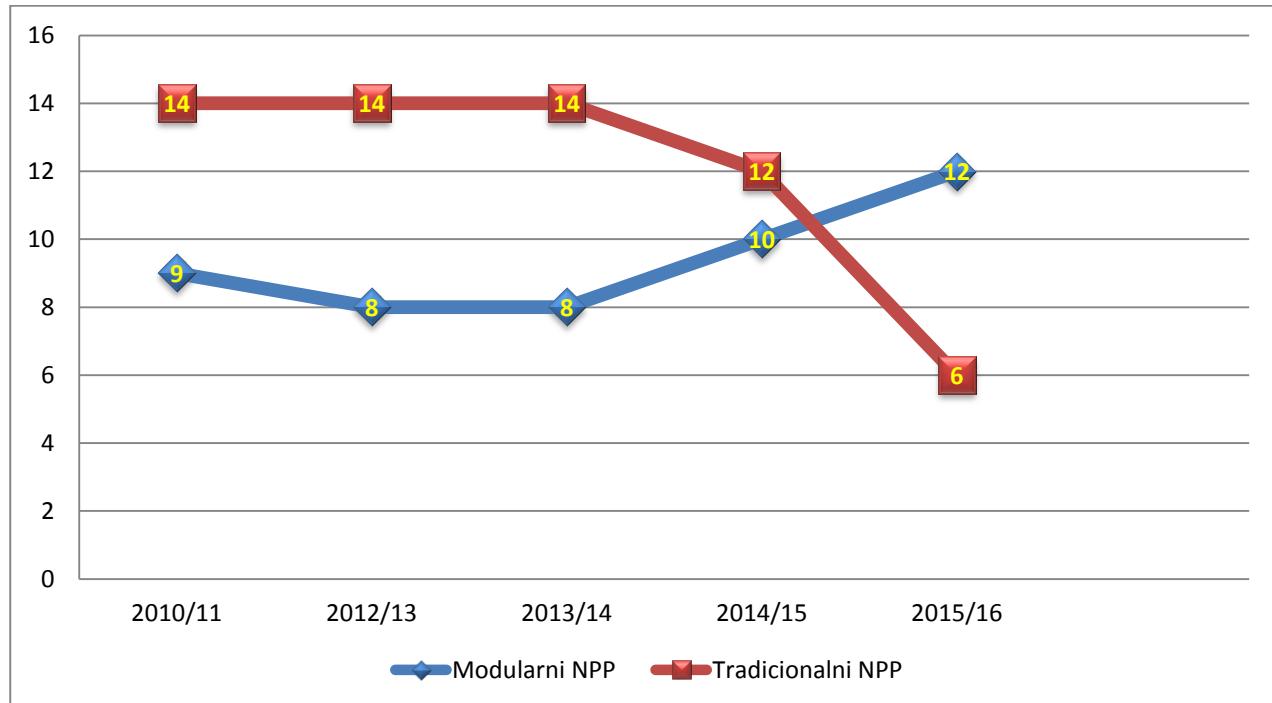
Grafikon 3. Broj učenika po porodicama zanimanja u Unsko-sanskom kantonu

Posavski kanton

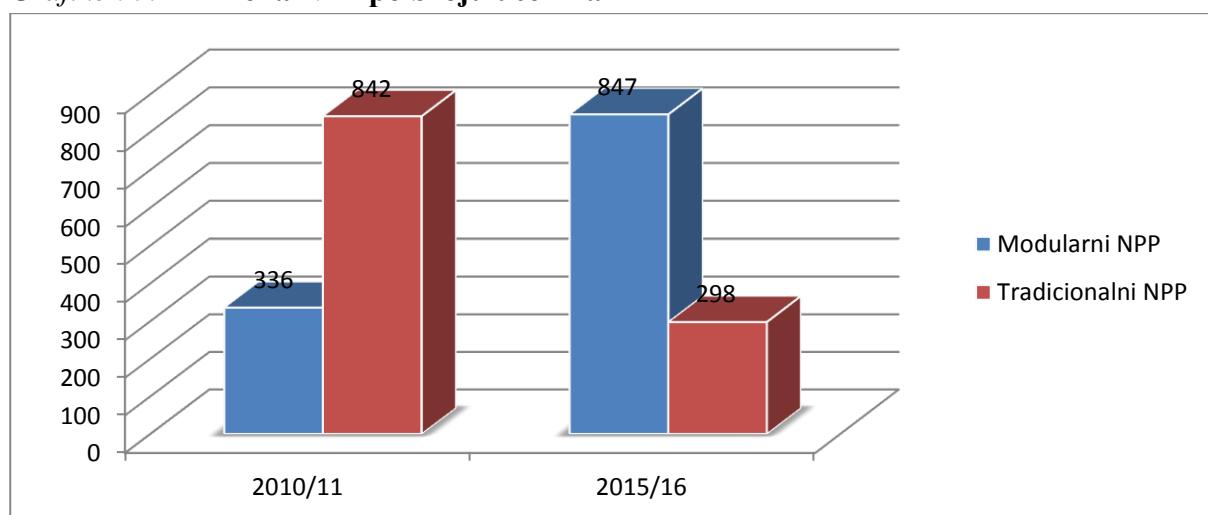
Najznačajnija promjena u primjeni modularnih NPP desila se u srednjem stručnom obrazovanju Posavskog kantona. Grafikon primjene NPP po broju zanimanja (grafikon 4) jasno pokazuje da su se presjekle linija rasta modularnih NPP i opadajuća linija koja prikazuje primjenu tradicionalnih NPP. Školske 2010/11. za 14 zanimanja su se primjenjivali tradicionalni a za 9 modularni NPP a 2016. godine je taj odnos potpuno obrnut.

Grafikon 4. Primjena NPP po broju zanimanja u Posavskom kantonu

Promjena je još uočljivija kada primjenu modularnih NPP posmatramo prema broju učenika (grafikon 5). Školske 2010/11. Po modularnim NPP školovalo se 336 ili 29 % učenika da bi 2016. godine bilo obuhvaćeno 874 učenika ili 75 % od ukupno 1172 učenika.

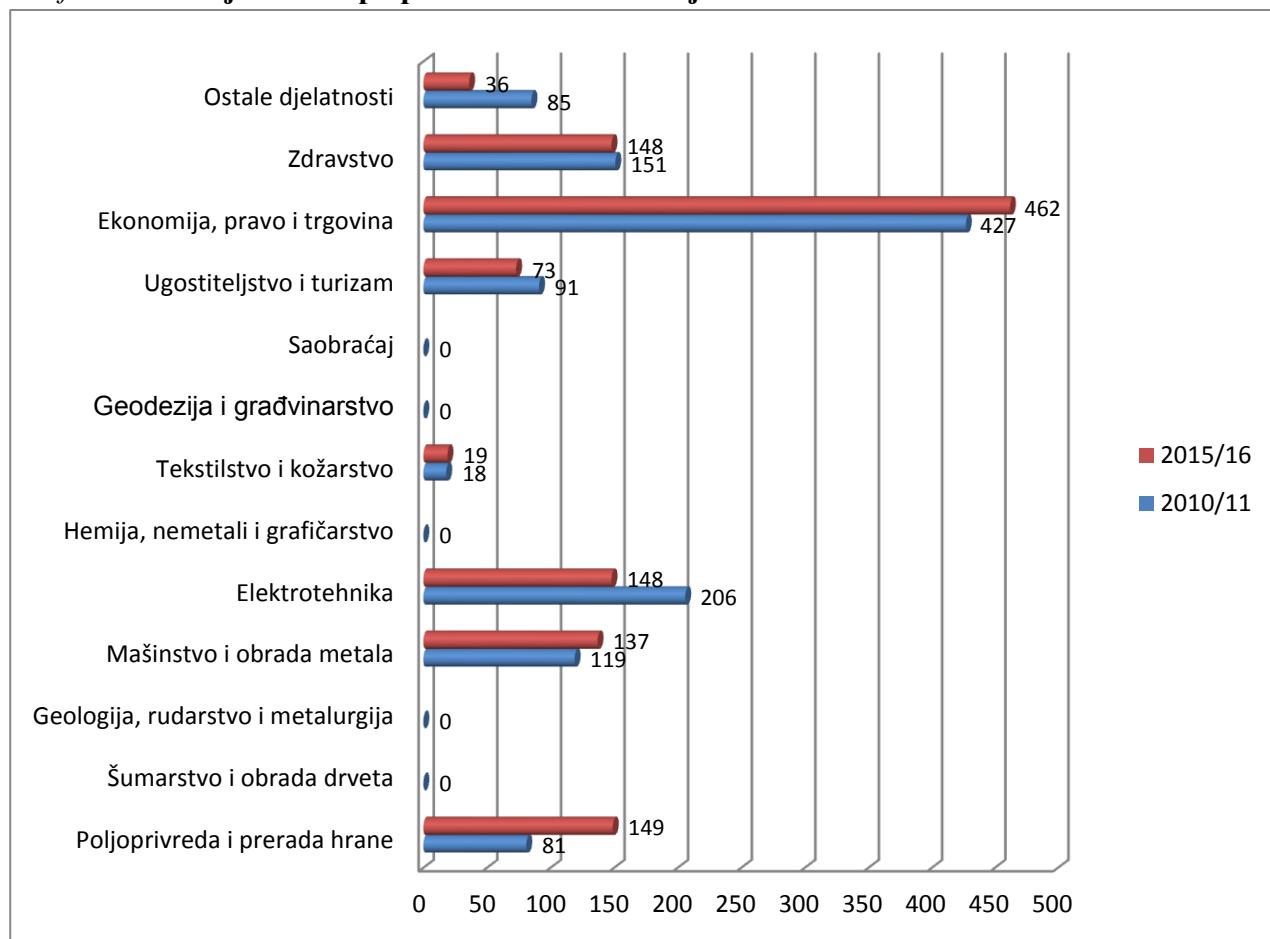
Grafikon 5. Primjena NPP po broju učenika

Posavski kanton ima tri škole koje se bave stručnim obrazovanjem i u sve tri škole su zastupljeni modularni nastavni planovi i programi.

Školske 2010/11. za struke ugostiteljstvo i turizam, zdravstvo i ekonomija, pravo, administracija i trgovina u potpunosti su u primjeni modularni NPP. U ostalim porodicama zanimanja primenjuju se i modularni i tradicionalni NPP, osim mašinstva i obrade metala gde se sva zanimanja školuju po tradicionalnim NPP.

Grafikon 6. Broj učenika po porodicama zanimanja u Posavskom kantonu

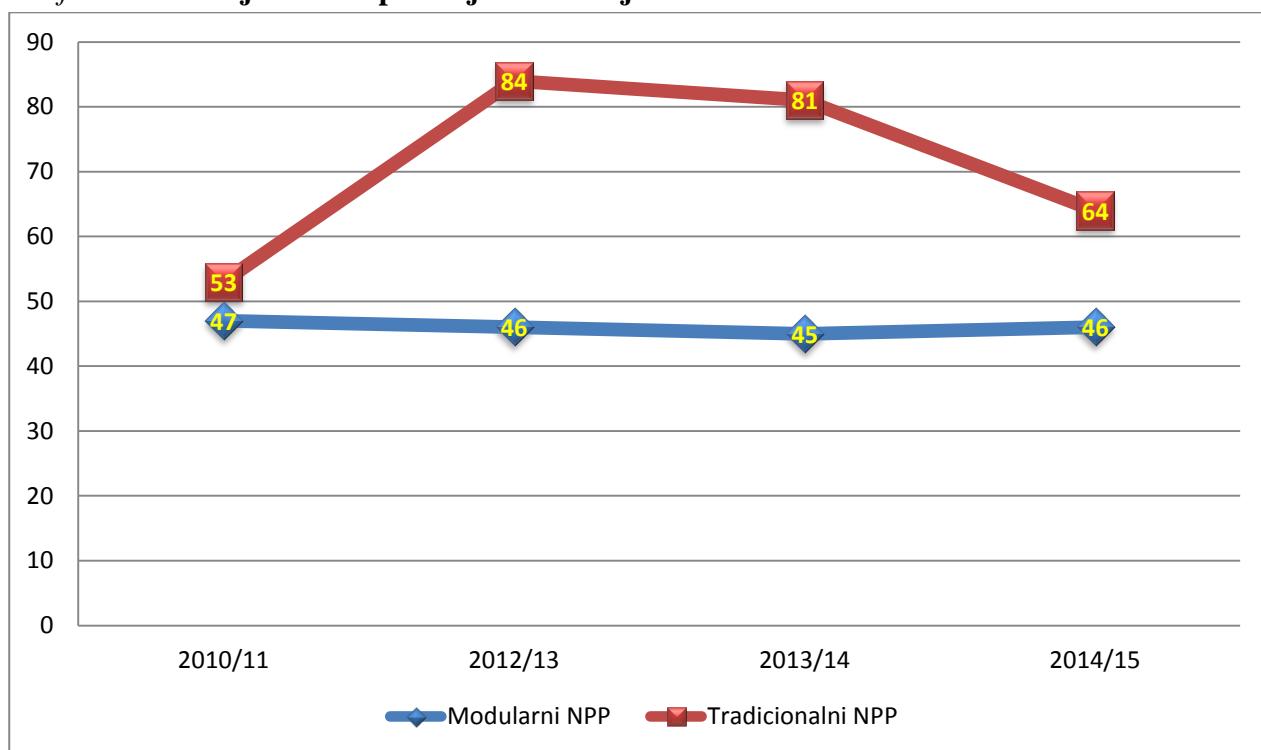

Škole posavskog kantona školuju učenike za 19 zanimanja iz osam porodica (podaci za 2015/16.). Najveći broj učenika je u oblasti ekonomije, prava, administracije i trgovine i 2015/16. godine to je 462 učenika ili 39 %. U posmatranom periodu, došlo je do značajnijeg smanjenja broja učenika u struci elektrotehnika i do značajnijeg povećanja broja učenika u poljoprivredi i preradi hrane (grafikon 6).

Tuzlanski kanton

Na početku posmatranog perioda, Tuzlanski kanton je imao najviši nivo primjene modularnih NPP u Federaciji Bosne i Hercegovine. Školske 2010/11. po modularnim NPP školovalo se 47 zanimanja i bilo je obuhvaćeno 8092 učenika u stručnom obrazovanju ili 47 %. Podaci (dati u grafikonu 7) pokazuju da je do 2015. godine broj zanimanja ostao na istom nivou i kretao se između 45 i 47 (za 2011/12. nepotpuni podaci i nema podataka za 2015/16.). Posmatrano po broju učenika koji se školuju po modularnim NPP, podaci za 2014/15. godinu pokazuju smanjenje u odnosu na 2011/12. jer je obuhvaćeno 6122 učenika ili 43 % od ukupno 14 241 učenika u srednjem stručnom obrazovanju.

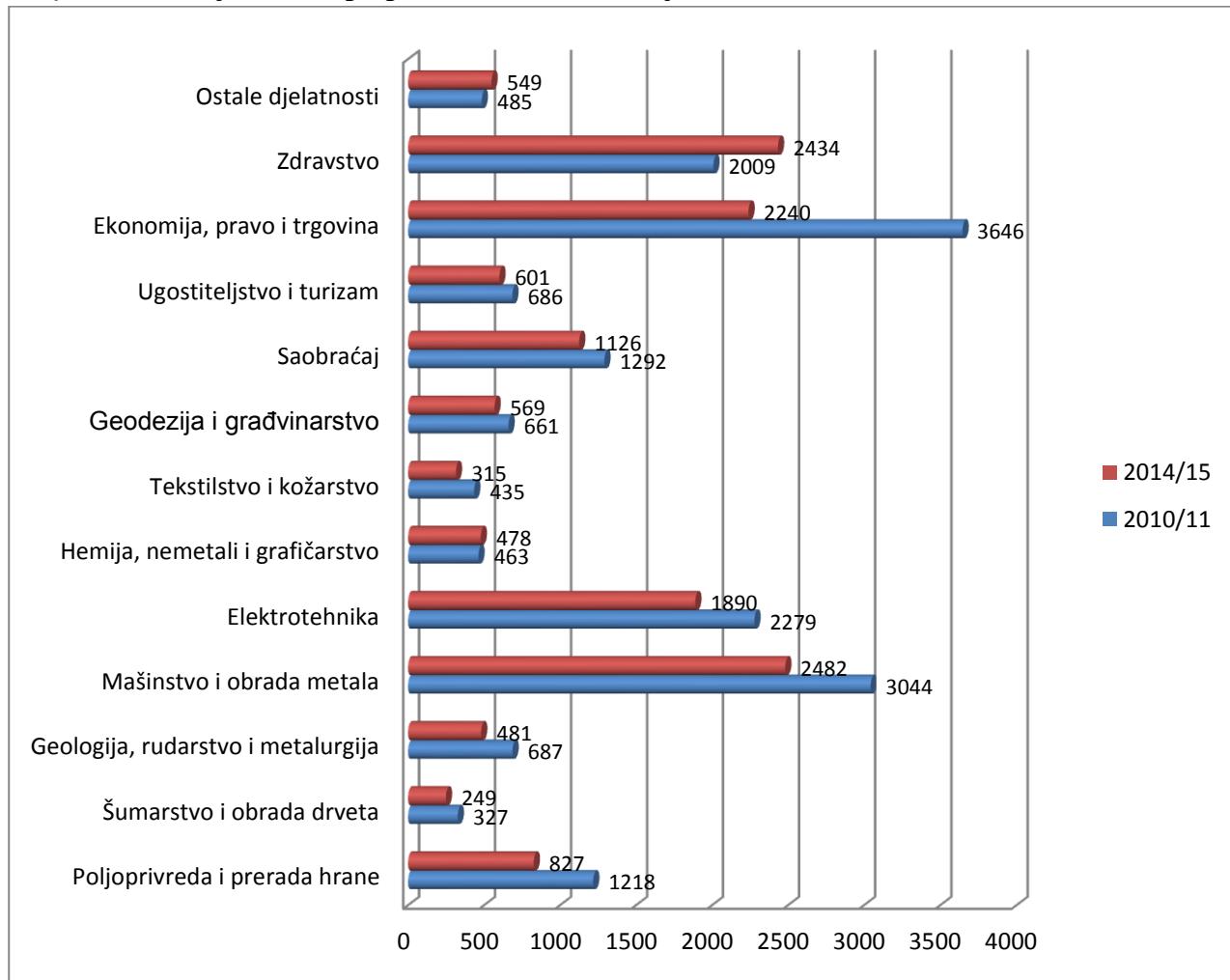
Grafikon 7. Primjena NPP po broju zanimanja u Tuzlanskom kantonu

Modularni nastavni planovi i programi se, u različitom obimu, primjenjuju u 20 od ukupno 23 srednje stručne i tehničke škole u Tuzlanskom kantonu. U tri škole se primjenjuju samo tradicionalni NPP a četiri škole su u potpunosti prešle na modularne NPP.

Nivo primjene modularnih NPP je različit po strukama. Dve porodice zanimanja, ugostiteljstvo i turizam i ekonomija, pravo i trgovina u potpunosti primjenjuju samo modularne NPP, a poljoprivreda i prerada hrane i geodezija i građevinarstvo imaju visok nivo primjene ovih programa. Druga krajnost su struke mašinstvo i obrada metala, saobraćaj i hemija, nemetali i grafičarstvo u kojima se primjenjuju samo tradicionalni NPP ili oblast zdravstva gdje se samo jedno zanimanje u jednoj školi obrazuje po modularnom programu.

Grafikon 8. Broj učenika po porodicama zanimanja u Tuzlanskom kantonu

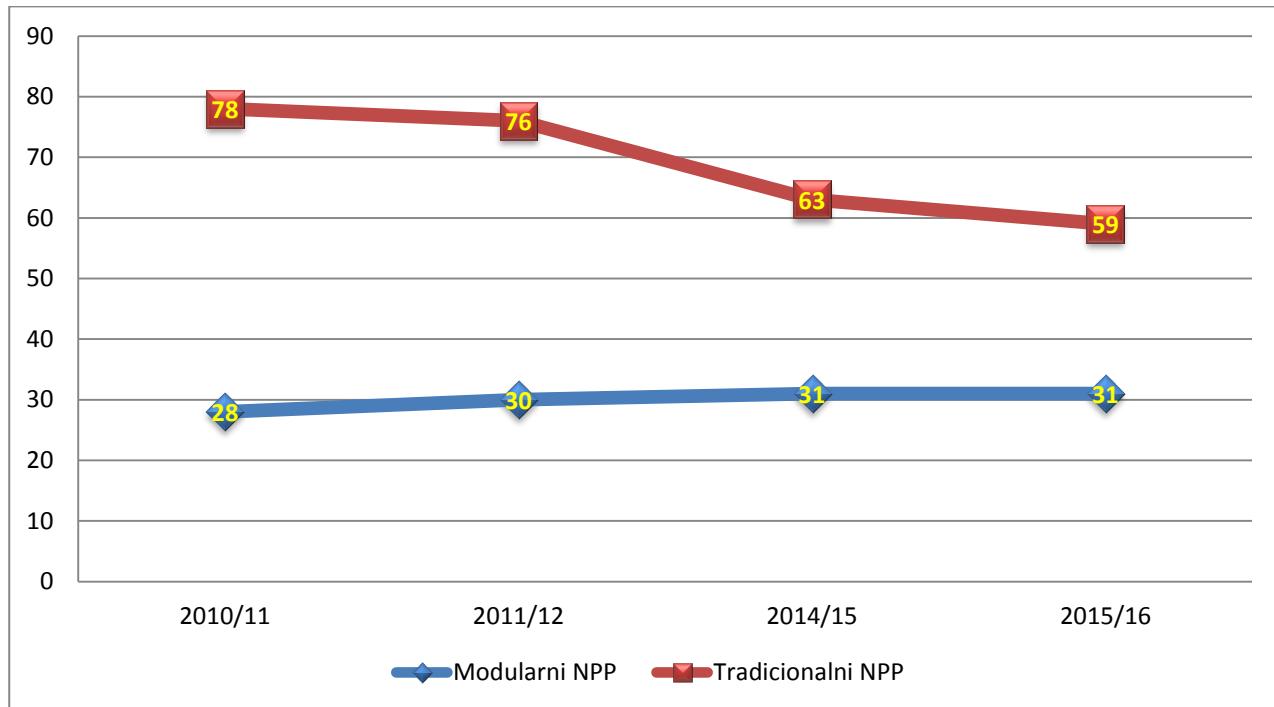
U srednjem stručnom obrazovanju Tuzlanskog kantona zastupljena su zanimanja iz svih porodica zanimanja (grafikon 8). Školske 2010/11. najveći broj učenika je imala struka ekonomija, pravo, administracija i trgovina da bi se, u posmatranom periodu, tu dogodio najveći pad broja učenika, sa 3646 na 2240. Podaci pokazuju da gotovo sve struke imaju smanjenje broja učenika. Jedini značajniji porast broja učenika je vidljiv u oblasti zdravstva, sa 2009 na 2434 učenika.

Zeničko-dobojski kanton

Za Zeničko-dobojski kanton nisu bili dostupni i nisu obrađeni podaci za sve godine posmatranog perioda (nedostaju podaci za školsku 2012/13 i 2013/14). Ipak, na osnovu raspoloživih podataka mogu se uočiti kretanja u primjeni nastavnih planova i programa.

Podaci koji su dati u grafikonu 7, pokazuju jednu gotovo ravnu liniju primjene modularnih NPP, od zastupljenosti u 28 zanimanja tokom 2010/11. do 31 zanimanja u 2015/16. školskoj godini. Vidljiv je i značajan pad broja zanimanja koja se školju po tradicionalnim NPP ali je to i dalje duplo veći broj u odnosu na modularne NPP.

Grafikon 9. Primjena NPP po broju zanimanja u Zeničko-dobojskom kantonu

Dobija se drugačija slika kada se zastupljenost nastavnih planova i programa posmatra prema broju učenika koji su obuhvaćeni školovanjem po tim programima (grafikon 10). Školske 2010/11. Po modularnim NPP se školovalo 1968 od ukupno 12 391 učenika u srednjem stručnom obrazovanju. Taj broj se 2016/16. uvećao na 3533 učenika koji su obuhvaćeni modularnim NPP (od ukupno 12 113 učenika).

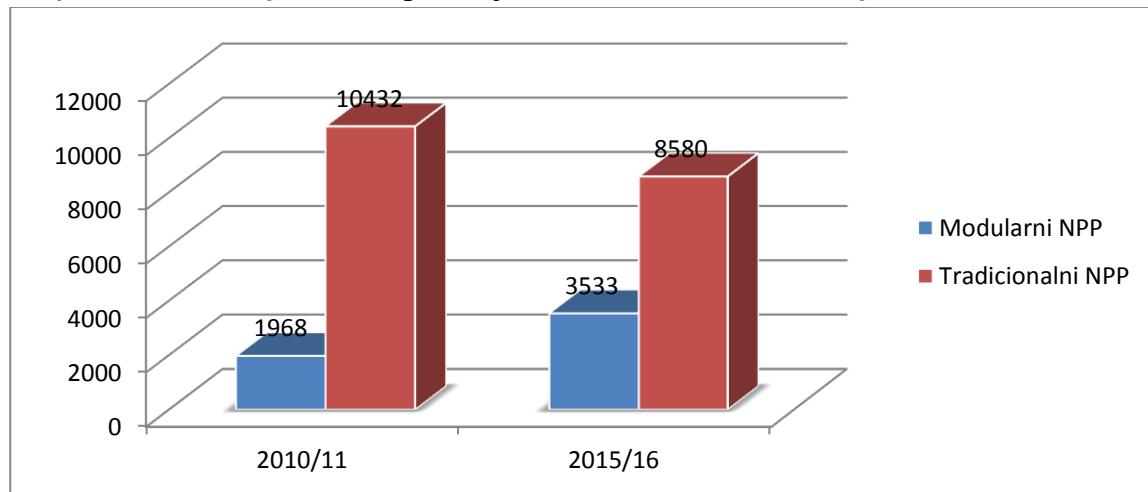
Treba istaći da je došlo do izvjesnog napretka u zastupljenosti modularnih programa jer se obuhvaćenost učenika ovim programima sa 16 % uvećala na 29 %.

Od ukupno 20 stručnih i teničkih škola u Zeničko-dobojskom kantonu, samo u 7 škola zastupljeni su modularni nastavni planovi i programi.

Modularni NPP su u različitom obimu zastupljeni po porodicama zanimanja. Nijedna porodica zanimanja ne koristi u potpunosti samo modularne programe a najveća zastupljenost je u oblasti poljoprivrede i prerade hrane gde se primjenjuju modularni NPP a samo se jedno zanimanje u jednoj školi obrazuje po tradicionalnim NPP. Nasuprot tome, u četiri porodice zanimanja zastupljeni

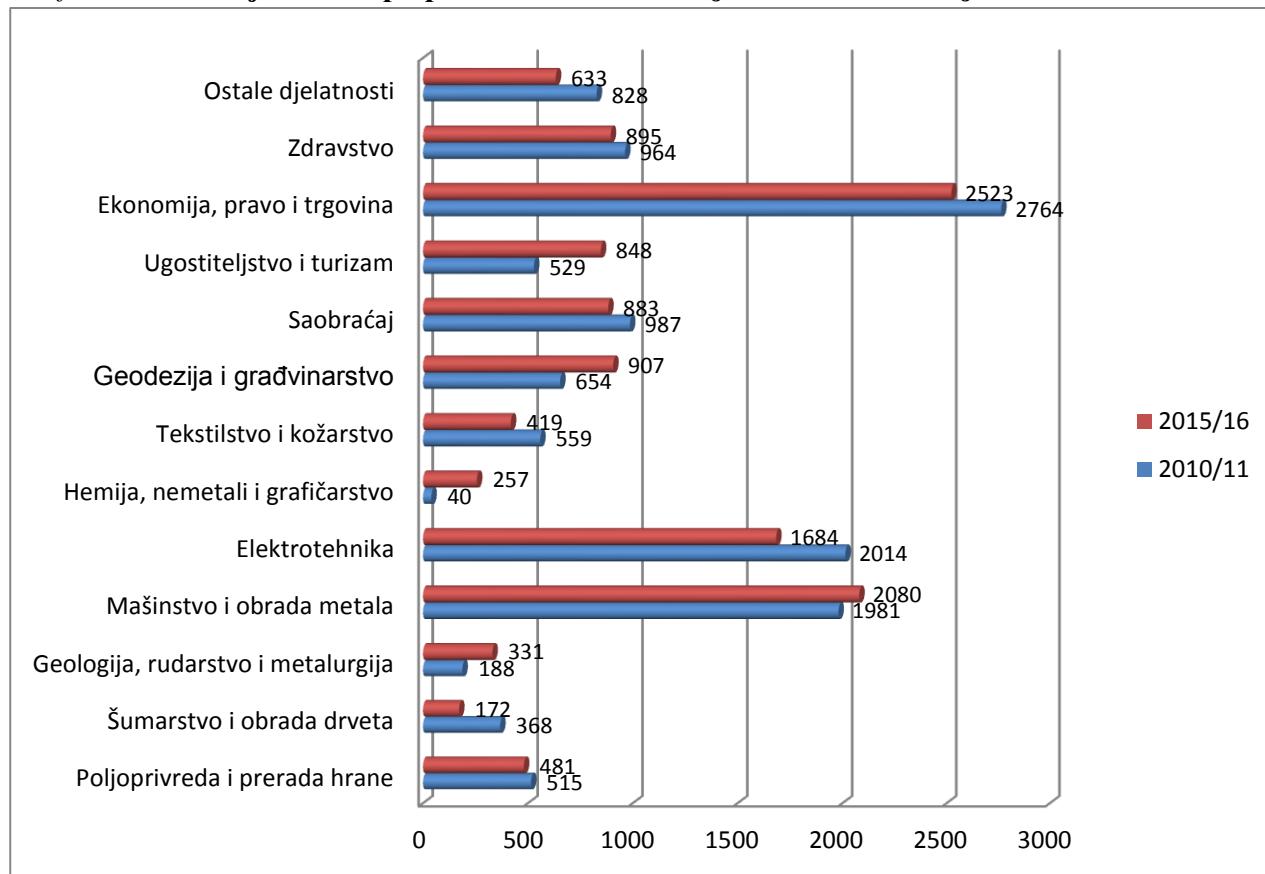
su samo tradicionalni NPP (šumarstvo i obrada drveta; geologija, rudarstvo i metalurgija; hemija, nemetali i grafičarstvo; zdravstvo).

Grafikon 10. Primjena NPP po broju učenika u Zeničko-dobojskom kantonu

U srednjem stručnom obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona zastupljene su sve porodice zanimanja i ukupno 78 zanimanja u školskoj 2015/16. Najveći broj učenika se opredijelio za struku ekonomija, pravo, administracija i trgovina i to 2523 učenika ili 21 %. U posmatranom periodu, većina porodica zanimanja je imala smanjenje broja učenika a značajniji porast broja učenika imali su ugostiteljstvo i turizam, geodezija i građevinarstvo i hemija, nemetali i grafičarstvo (grafikon8).

Grafikon 11. Broj učenika po porodicama zanimanja u Zeničko-dobojskom kantonu

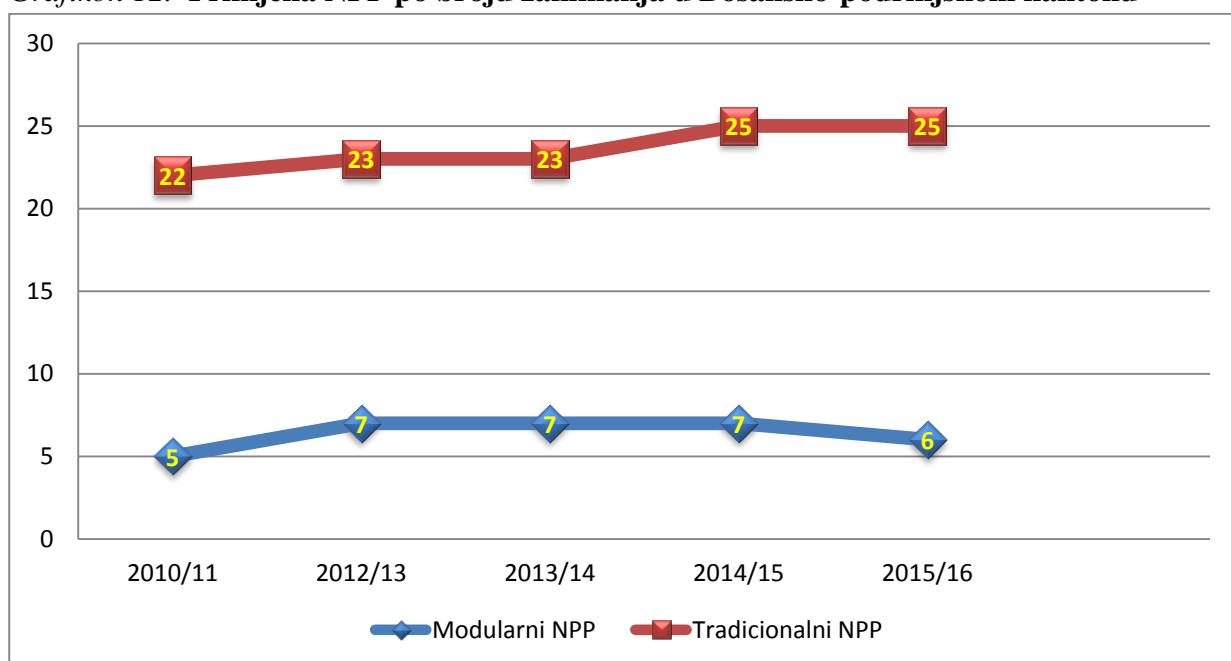

Bosansko-podrinjski kanton

Srednje stručno obrazovanje Bosansko-podrinjskog kantona nije doživjelo nikakve promjene u zastupljenosti modularnih i tradicionalnih nastavnih planova i programa u periodu od 2010. do 2016. godine. Broj zanimanja koja se školuju po modularnim kao i po tradicionalnim NPP kreće se ravnom linijom što je ilustrovano grafikonom 12. Broj zanimanja za koja se primjenjuju modularni NPP je nekoliko puta manji u odnosu na tradicionalne i u rasponu je od 5 do 7 zanimanja.

Posmatrano po broju učenika, primjetan je pad u primjeni modularnih programa. Školske 2010/11. godine, po modularnim NPP se školovalo 256 učenika ili 30 % a školske 2015/16. Broj učenika je 234, što je 25 % od ukupno 933 učenika u srednjem stručnom obrazovanju.

Grafikon 12. Primjena NPP po broju zanimanja u Bosansko-podrinjskom kantonu

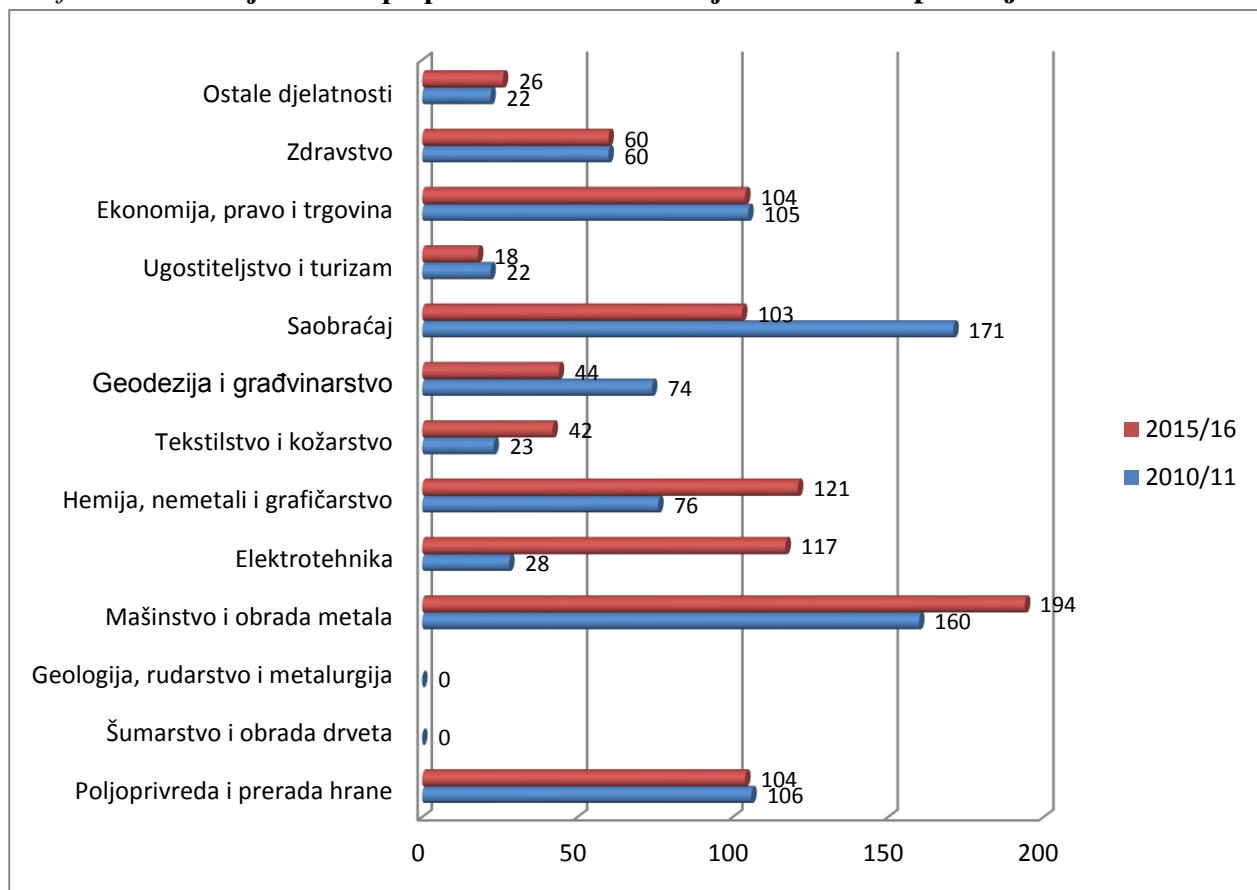

Bosansko-podrinjski kanton ima tri stručne i tehničke škole i u svim školama su za neka zanimanja u primjeni modularni nastavni planovi i programi. Interesantno je da se u jednoj školi primjenjuju samo modularni NPP a u ostale dve škole ovi programi se primjenjuju samo za po jedno zanimanje.

Posmatrano po porodicama zanimanja, u dve porodice se sva zanimanja obrazuju po modularnim NPP (poljoprivreda i prerada hrane; ekonomija, pravo i trgovina) i u dve porodice zanimanja samo po jedno zanimanje (krojač u oblasti tekstilstva i kožarstva; hemijsko-tehnološki tehničar u struci hemija, nemetali i grafičarstvo).

U srednjem stručnom obrazovanju Bosansko-podrinjskog kantona nisu zastupljene samo dvije porodice zanimanja. Nema zanimanja iz porodice šumarstvo i obrada drveta i iz oblasti geologije, rудarstva i metalurgije. U 2015/16. godini učenici se školuju za 30 zanimanja.

Grafikon 13. Broj učenika po porodicama zanimanja u Bosansko-podrinjskom kantonu

Podaci za školsku 2015/16. godinu pokazuju da se najveći broj učenika opredjelio za zanimanja iz porodice mašinstvo i obrada metala (21 % od ukupnog broja učenika). Tokom posmatranog šestogodišnjeg perioda zapaža se značajan porast broja učenika u strukama elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala i u oblasti hemije, nemetala i grafičarstva. Značajan pad broja učenika imale su porodice zanimanja saobraćaj kao i geodezija i građevinarstvo (grafikon 13).

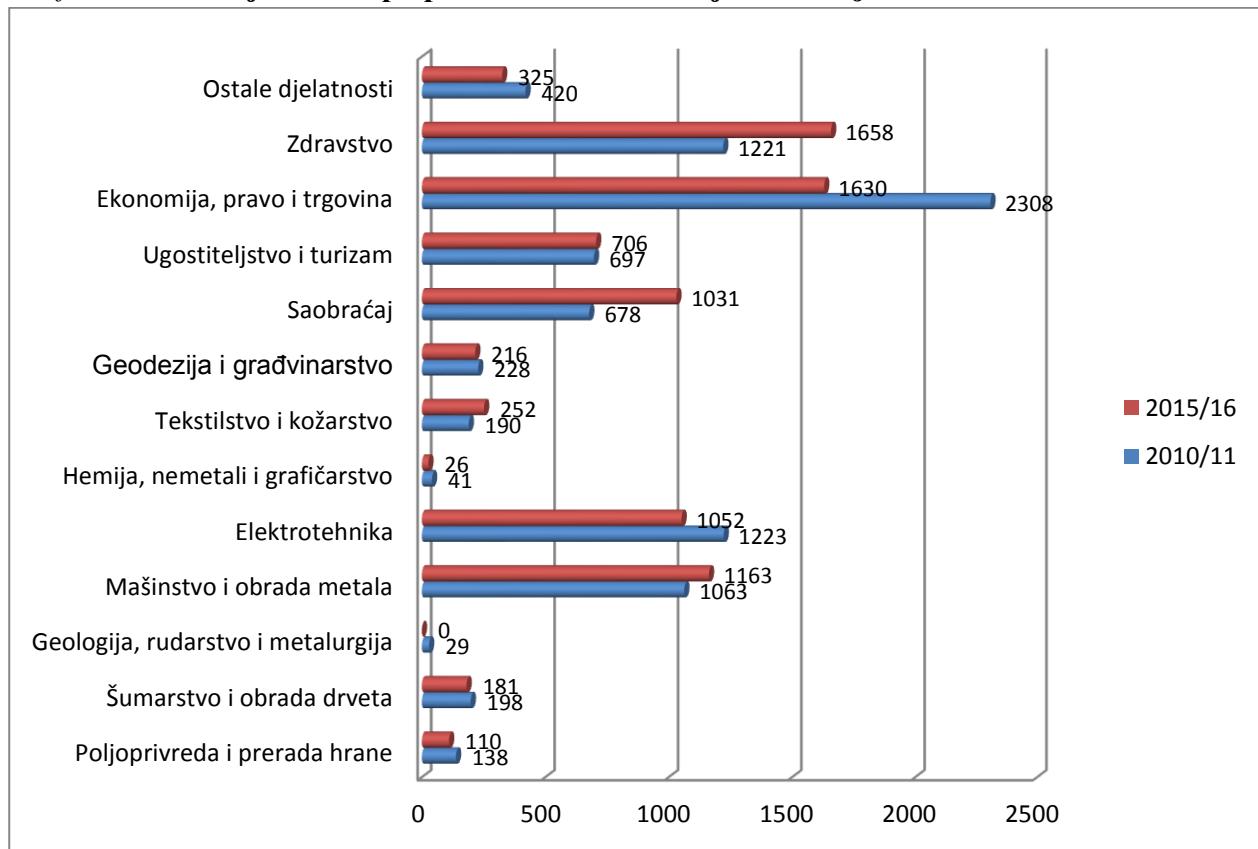
Srednjobosanski kanton

Za Srednjobosanski kanton obrađeni su podaci za tri godine u okviru posmatranog šestogodišnjeg perioda i dati su prikazi i zaključci na osnovu raspoloživih podataka.

Srednje stručno obrazovanje Srednjobosanskog kantona primjenjuje tradicionalne nastavne planove i programe. Prema podacima za školsku 2015/16. godinu, po modularnom NPP se školuje samo jedno zanimanje (električar), samo u jednoj školi od ukupno 21 škole i obuhvaćeno je simboličnih 22 učenika ili 0,26 %.

Prema raspoloživim podacima za posmatrani period, školske 2010/11. modularni NPP su se primjenjivali za 4 zanimanja a 2011/12. za 7 zanimanja. U narednim godinama se odustalo od primjene modularnih nastavnih planova i programa.

Grafikon 14. Broj učenika po porodicama zanimanja u Srednjobosanskom kantonu

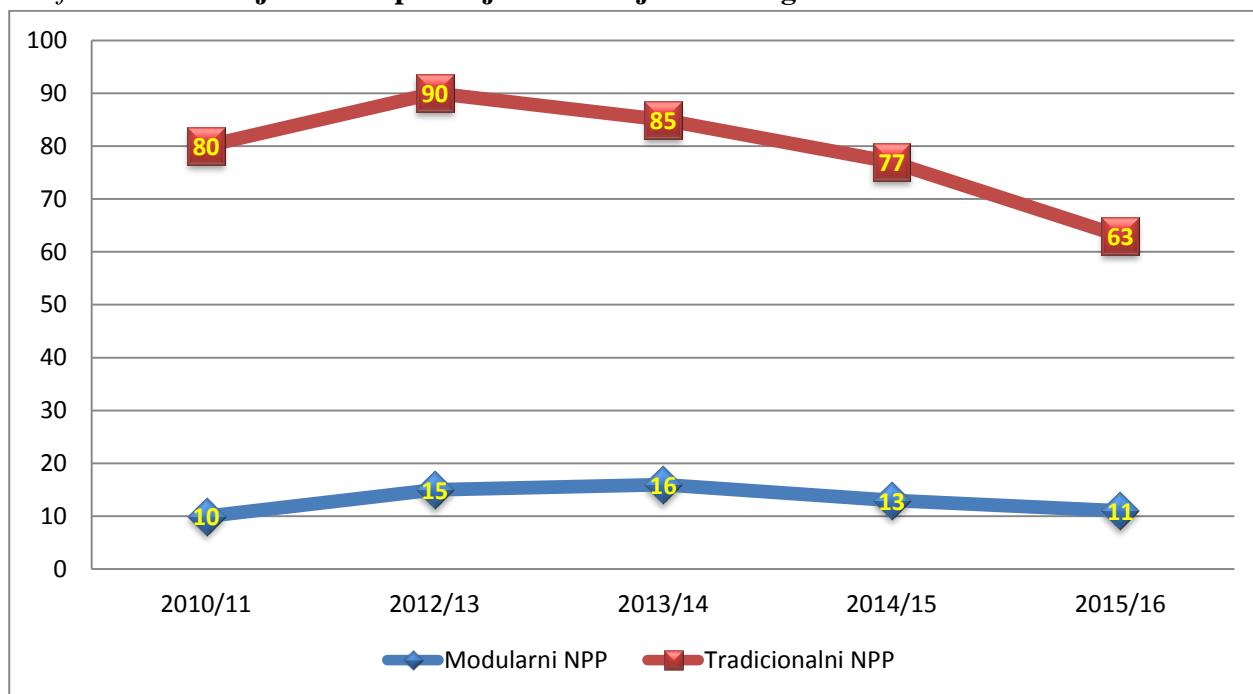
U školskoj 2015/16. godini učenici se školju u 65 zanimanja i nije zastupljena samo jedna porodica zanimanja i to geologija, rudarstvo i metalurgija. Najveći broj učenika se školuje za zanimanja u porodici zdravstvo i to 1658 i u struci ekonomija, pravo, administracija i trgovina 1630 učenika. Ove dvije porodice zanimanja obuhvataju oko 40 % od ukupnog broja učenika. U posmatranom periodu primjetan je pad broja učenika u oblasti ekonomije, prava i trgovine a značajan porast broja učenika u porodicama zanimanja zdravstvo i saobraćaj (grafikon 14).

Hercegovačko-neretvanski kanton

Tokom posmatranog šestogodišnjeg perida, u srednjem stručnom obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona nema značajnijih promjena u zastupljenosti modularnih i tradicionalnih NPP. Broj zanimanja koja se školuju po modularnim NPP je imao blagi rast do 2014. godine a potom se vratio na prvobitni nivo i kretao se u rasponu 10 do 16 zanimanja (zastupljenost nastavnih planova i programa prikazana je u grafikonu 15, nisu uvršteni podaci za 2011/12. jer su nepotpuni).

Kada se posmatra broj učenika koji su obuhvaćeni školovanjem po modularnim NPP, vidljivo je malo povećanje. Školske 2010/11. bilo je obuhvaćeno oko 6 % učenika (450 od ukupno 6939 učenika), a 2015/16. obuhvaćeno je 10 % učenika (984 od ukupno 6384 učenika).

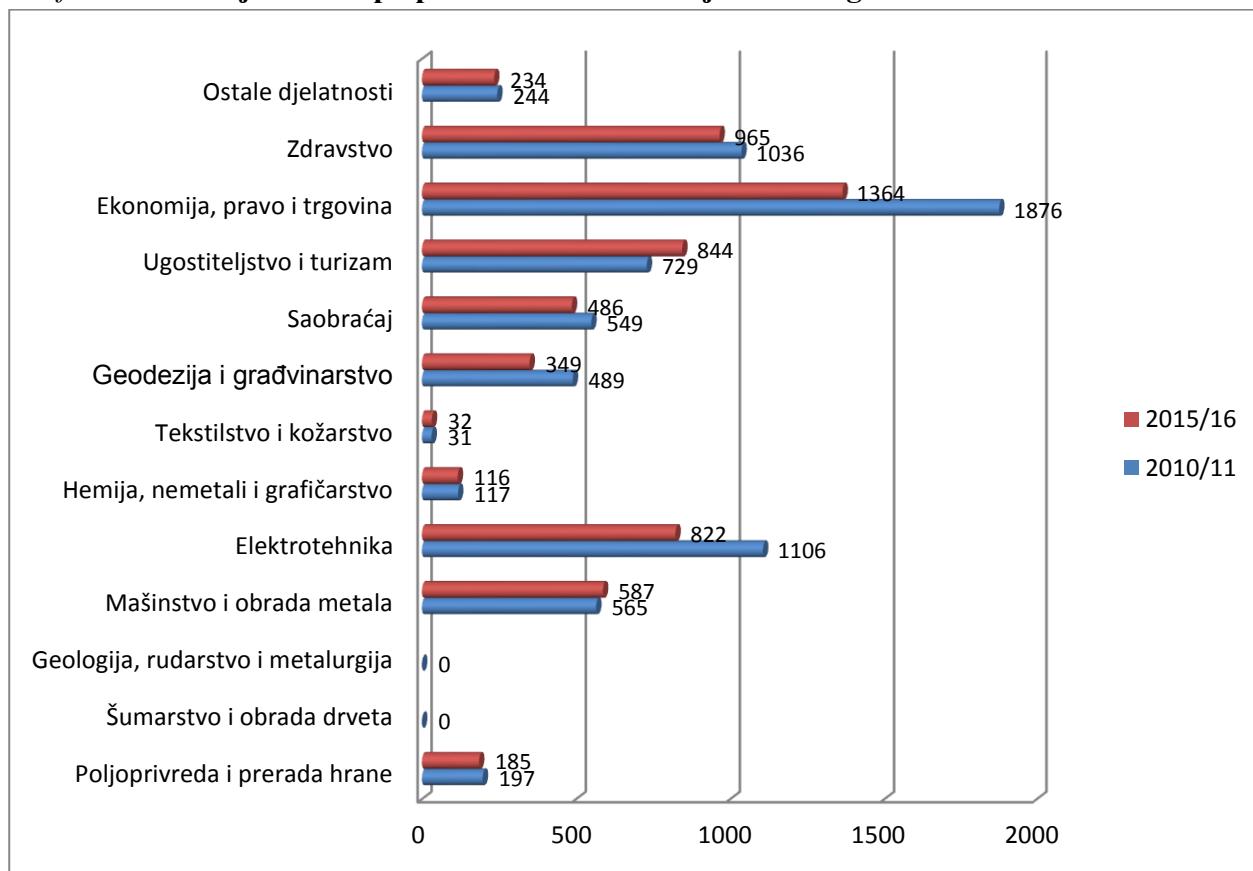
Grafikon 15. Primjena NPP po broju zanimanja u Hercegovačko-neretvanskom kantonu

Od 19 hercegovačko-neretvanskih škola za stručno obrazovanje i obuku, modularni nastavni planovi i programi primjenjuju se u četiri škole. Samo jedna škola u potpunosti radi po modularnim NPP (građevinska škola) a u ostale tri škole oni se primjenjuju samo za pojedina zanimanja (od jednog do četiri zanimanja).

U stručnom obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona zastupljeno je 11 porodica zanimanja sa ukupno 68 zanimanja. U 5 porodica zanimanja nigdje nisu prisutni modularni NPP (hemija, nemetali i grafičarstvo; tekstilstvo i kožarstvo; ugostiteljstvo i turizam; ekonomija, pravo, administracija i trgovina; ostale delatnosti). U ostalim strukama modularni NPP su najčešće prisutni samo u jednoj školi ili samo za jedno zanimanje.

Grafikon 16. Broj učenika po porodicama zanimanja u Hercegovačko-neretvanskom kantonu

Ukupan broj učenika u stručnom obrazovanju i obuci školske 2010/11. bio je 6939 a do 2015/16. godine pao je na 5984 učenika, što predstavlja smanjenje za oko 14%. Grafikon 16. prikazuje promjene broja učenika po porodicama zanimanja u posmatranom periodu. Najveće smanjenje broja učenika vidljivo je u oblasti ekonomije, prava, administracije i trgovine a zatim elektrotehnike i geodezije i građevinarstva. I pored najvećeg smanjenja broja učenika za posmatrani period, najviše učenika se u školskoj 2015/16. obrazuje u zanimanjima iz porodice ekonomija, pravo, administracija i trgovina. Blagi porast broja učenika primjetan je u zanimanjima iz oblasti ugostiteljstva i turizma.

Zapadnohercegovački kanton

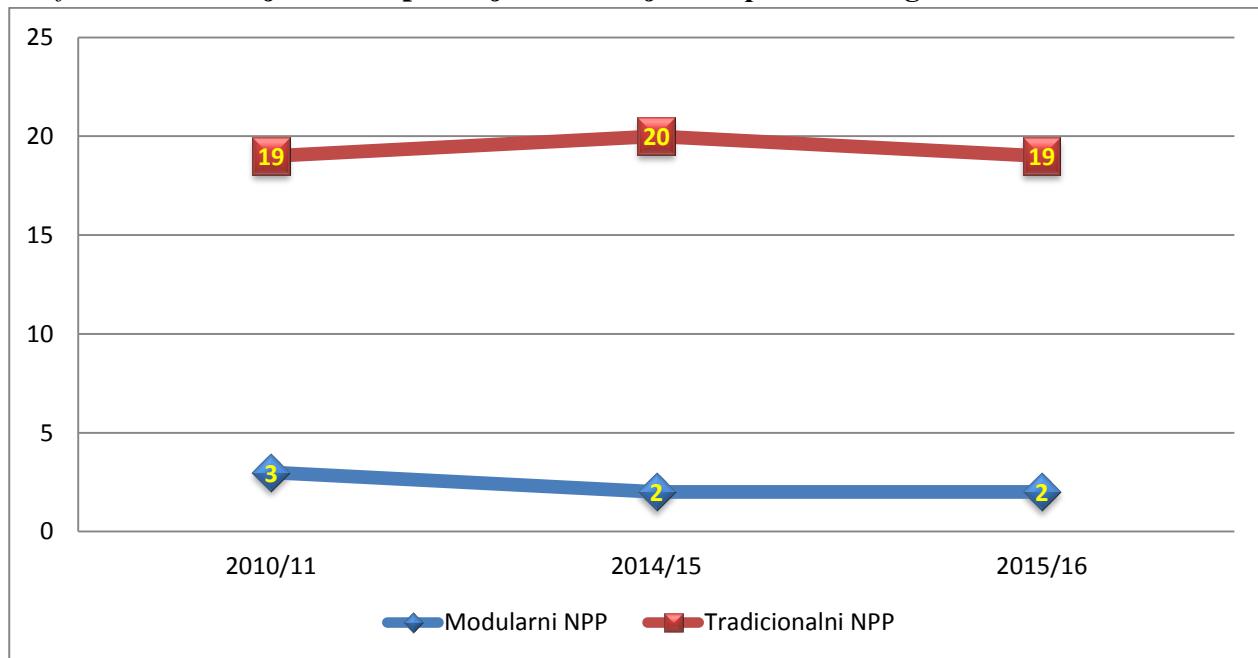
Za Zapadnohercegovački kanton nisu prikupljeni kompletni podaci za tri školske godine. Na osnovu prikupljenih podataka koji su dati u grafikonu 17. vidljivo je da nije došlo do napretka u zastupljenosti modularnih nastavnih planova i programa.

Školske 2010/11. godine po modularnim NPP se školovala tri zanimanja i bilo je obuhvaćeno 160 učenika ili 7 % a tokom 2015/16. u dva zanimanja obuhvaćeno je 300 učenika ili 12 %.

Od ukupno 4 stručne i tehničke škole, modularni nastavni planovi i programi su zastupljeni u dvije škole sa po jednim zanimanjem.

Posmatrano po porodicama zanimanja, modularni NPP se primjenjuju u dvije porodice sa po jednim zanimanjem (ekonomija, pravo, administracija i trgovina; elektrotehnika).

Grafikon 17. Primjena NPP po broju zanimanja u Zapadnohercegovačkom kantonu

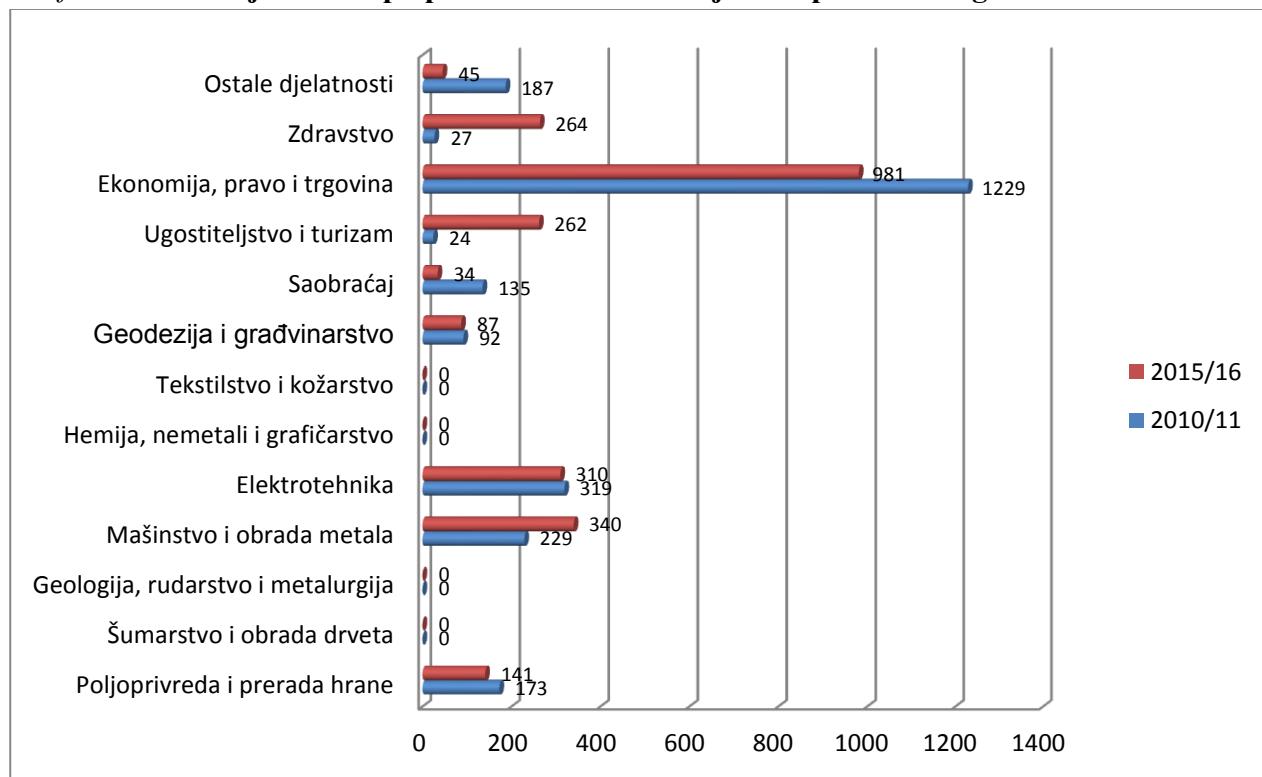

Učenici se u Zapadnohercegovačkom kantonu školuju za 20 zanimanja u okviru 9 porodica. Podaci o broju učenika po porodicama zanimanja dati su u grafikonu 18.

Za ovaj kanton je karakterističan veliki broj učenika koji se školuju u oblasti ekonomije, prava, administracije i trgovine tako da je školske 2010/11. u zanimanjima ove porodice bilo 51 % učenika. Podaci za 2015/16. pokazuju značajno smanjenje broja učenika u ovoj porodici zanimanja ali je to i dalje veliki udio i iznosi 40 % (981 učenik od ukupno 2464).

Značajno povećanje broja učenika vidljivo je u zanimanjima iz porodica zdravstvo i ugostiteljstvo i turizam a nešto manji rast broja učenika bio je u oblasti mašinstva i obrade metala.

Grafikon 18. Broj učenika po porodicama zanimanja u Zapadnohercegovačkom kantonu

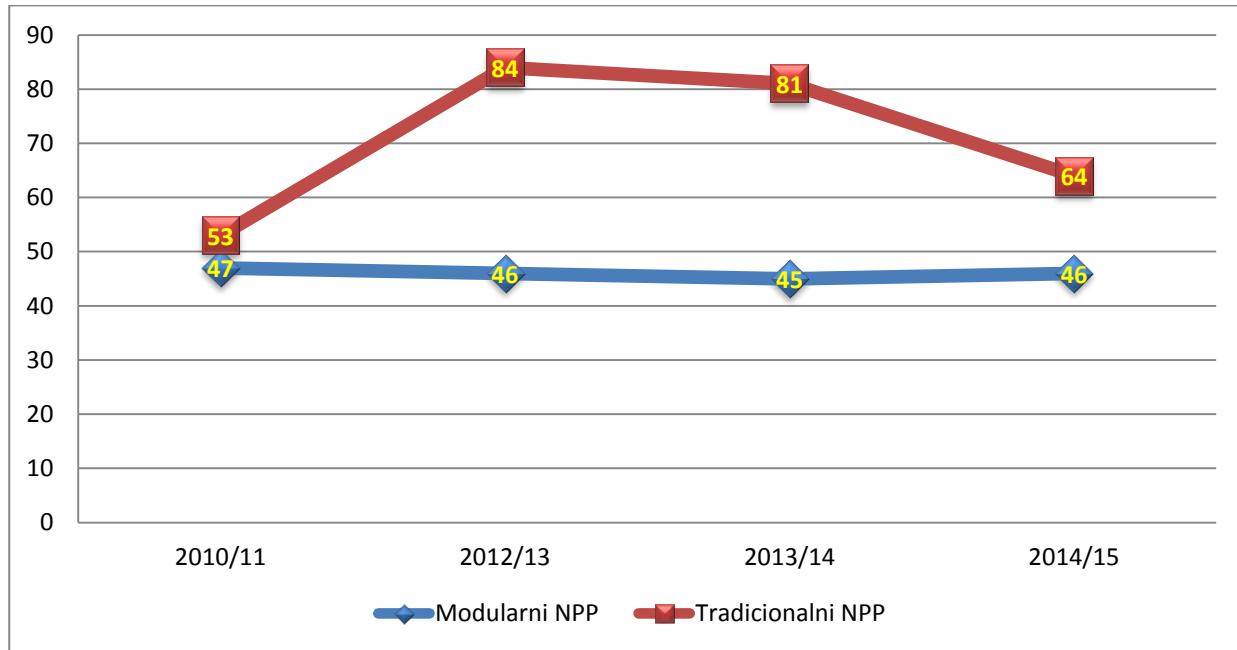
Kanton Sarajevo

U posmatranom šestogodišnjem periodu, za Kanton sarajevo nedostaju podaci za 2015/16. školsku godinu i prikupljeni su nepotpuni podaci za 2011/12. Zastupljenost modularnih nastavnih planova i programa, posmatrano po broju zanimanja za koja se primjenjuju, prikazana je u grafikonu 19. i uvršteni su podaci za četiri školske godine.

Vidljivo je da u posmatranom periodu nije došlo do promjene u primjeni modularnih NPP i broj zanimanja koja se obrazuju po ovim programima kreće se od 45 do 47. Treba istaći da je 2010. godine broj zanimanja koji se školjuju po modularnom i tradicionalnom pristupu bio gotovo izjednačen da bi u narednom periodu došlo do znatnog povećanja broja zanimanja za koja se primjenjuju tradicionalni NPP.

Školske 2010/11. modularni NPP su bili zastupljeni u 47 zanimanja i bilo je obuhvaćeno 3020 učenika ili oko 27 % a 2014/15. zastupljeni su u 46 zanimanja i obuhvaćeno je 2258 ili 21 % od ukupnog broja učenika u srednjem stručnom obrazovanju.

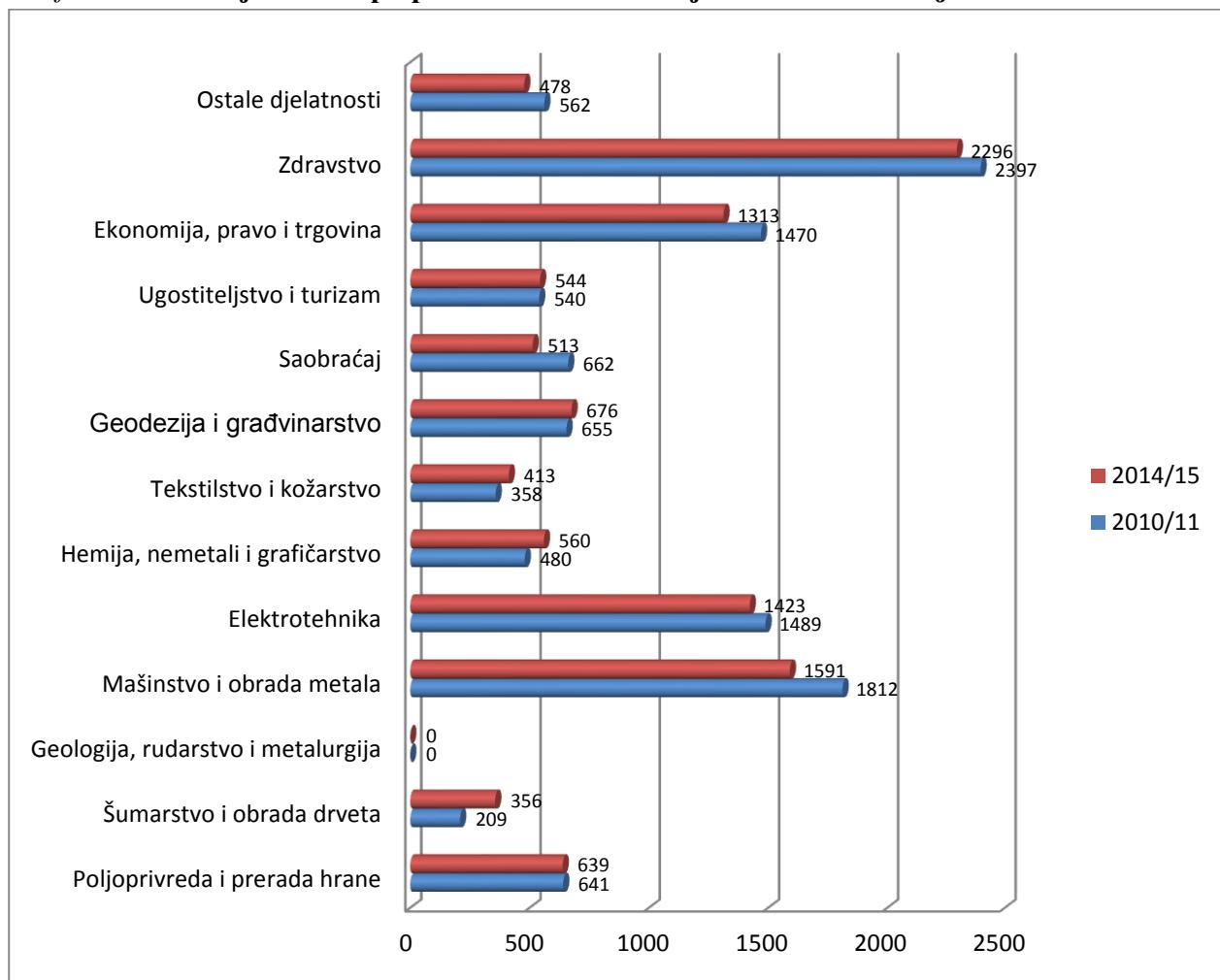
Grafikon 19. Primjena NPP po broju zanimanja u Kantonu Sarajevo

Modularni nastavni planovi i programi su zastupljeni u 6 od ukupno 21 srednje stručne i tehničke škole u Kantonu Sarajevo. Značajno je da se u 4 škole primjenjuju samo modularni NPP za sva zanimanja a da ostale dve škole rade dijelom po tradicionalnim a dijelom po modularnim NPP (za 2 do 3 zanimanja).

Posmatrano po porodicama zanimanja, podaci za 2014/15. školsku godinu pokazuju da u pet porodica zanimanja nisu zastupljeni modularni NPP (mašinstvo i obrada metala; hemija, nemetalni i grafičarstvo; tekstilstvo i kožarstvo; saobraćaj; zdravstvo). Nema ni jedne porodice zanimanja za koju se primjenjuju samo modularni NPP. Najveća zastupljenost modularnih NPP je u porodicama zanimanja: poljoprivreda i prerada hrane, šumarstvo i obrada drveta, ugostiteljstvo i turizam.

Grafikon 20. Broj učenika po porodicama zanimanja u Kantonu Sarajevo

U periodu od 2010. do 2015. godine, broj učenika u srednjem stručnom obrazovanju Kantona Sarajevo smanjio se za 4 % (sa 11275 na 10 802 učenika).

Specifično za Kanton Sarajevo je da u oblasti ekonomije, prava, administracije i trgovine nije najveći broj učenika. Najviše učenika obuhvaćeno je zanimanjima u oblasti zdravstva, sledeće je mašinstvo i obrada metala pa elektrotehnika (podaci u grafikonu 20).

U posmatranom periodu vidljiv porast broja učenika imala su zanimanja iz porodice šumarstvo i obrada drveta a nešto manji porast je u oblasti hemija, nemetali i grafičarstvo, pa sledi tekstilstvo i kožarstvo. U većini porodica zanimanja broj učenika je na približno istom nivou ili je došlo do blagog smanjenja.

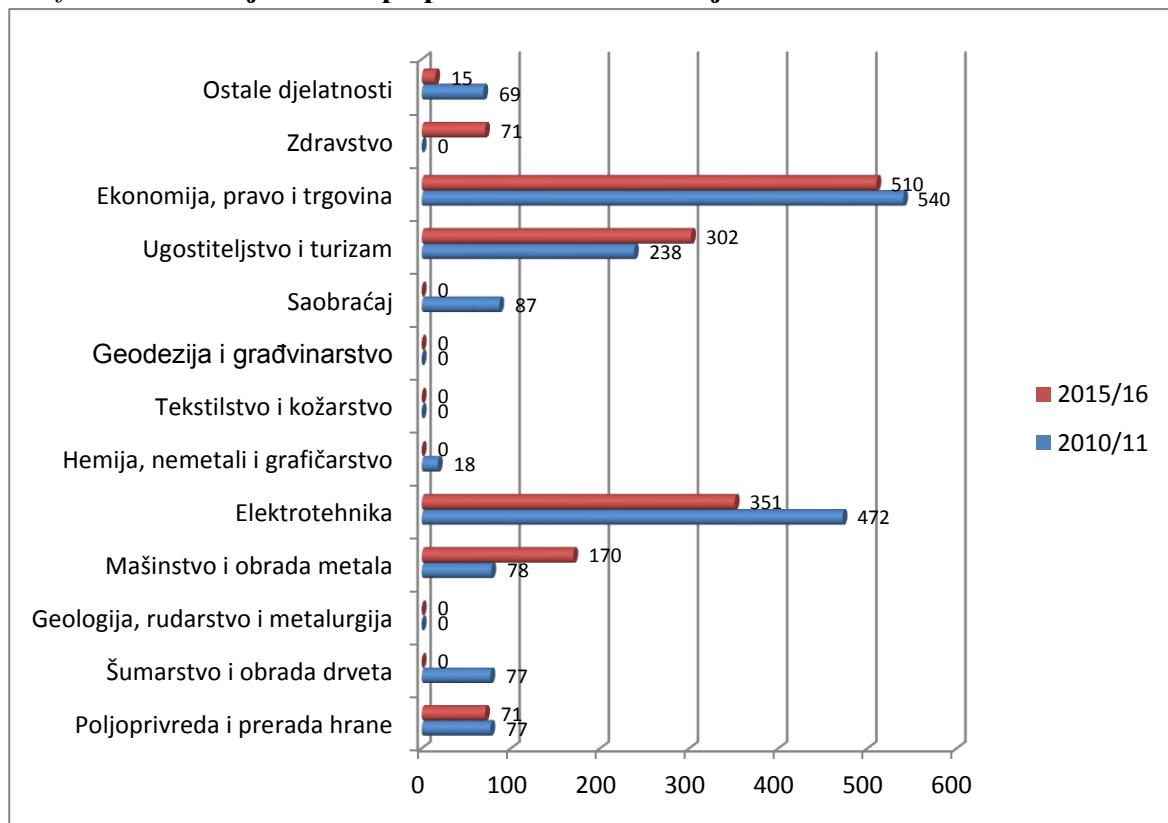
Kanton 10

Za kanton 10 nisu prikupljeni kompletni podaci za dve školske godine (2011/12. i 2014/15). U posmatranom periodu nije došlo do promjene u primjeni modularnih nastavnih planova i programa.

Školske 2010/11. modularni NPP su se primijenjivali za 4 zanimanja i školovanjem po ovim programima bilo je obuhvaćeno 5 % učenika u stručnom obrazovanju. Poslije šest godina, tokom školske 2015/16. godine, modularni NPP se i dalje primjenjuju za 4 zanimanja (od ukupno 28 zanimanja) i obuhvaćeno je samo 49 učenika ili oko 3 %.

Modularni NPP su zastupljeni samo u jednoj od ukupno šest stručnih i tehničkih škola u Kantonu 10 i samo u porodici zanimanja ugostiteljstvo i turizam (podaci za 2015/16).

Grafikon 21. Broj učenika po porodicama zanimanja u Kantonu 10

U Kantonu 10 zastupljena su zanimanja iz sedam porodica (2010/11. bilo ih je devet). Tokom ovog perioda uvedena su zanimanja iz porodice zdravstva.

Najveći broj učenika školuje se u oblasti ekonomije prava, administracije i trgovine a zatim elektrotehnike i ugostiteljstva i turizma. U posmatranom periodu, najveće smanjenje broja učenika bilo je u oblasti elektrotehnike a najveći rast broja učenika je u zanimanjima iz porodice mašinstvo i obrada metala.